

Планування в сфері аграрного сервісу.

Мосіюк С.І. к.е.н., доцент НУБіП України

Мосіюк І.П. к.е.н., доцент НУХТ

Однією з важливих умов успішного розвитку процесів в аграрному сервісі на сучасному етапі є подальший розвиток і удосконалення системи агросервісного планування, економічного та соціального розвитку. Організація розробки і забезпечення виконання планів розвитку підприємств аграрного сервісу складається з системи організаційно – господарських і економічних заходів, направлених на реалізацію найбільш ефективних міжгалузевих і внутрігалузевих послуг в системі АПК з метою збільшення виробництва продукції сільськогосподарської сировини, продуктів харчування, а також рішення соціальних проблем.

Планування розвитку агросервісного підприємства є безперервним процесом, і його характер залежить від мети, особливостей і пріоритетів економічного розвитку, із зміною яких буде удосконалення і планування. Наявність структурної системи планування аграрного сервісу служить важливою передумовою збалансованості плану, поліпшення структури і взаємозв'язків окремих сфер. Початковим пунктом планування розвитку в агросервісному підприємстві є науково обґрунтований аналіз основних пропорцій, темпів і рівнів окремих показників в плановому періоді і всестороннє обґрунтування розвитку сільського господарства і соціально розвитку села. Основна задача економічного аналізу агросервісного формування полягає в тому, щоб визначити напрямки динаміки його розвитку і дати чинникам кількісну оцінку, а також виявити невикористані резерви і на цій основі розробити рекомендації по подальшому розвитку і вдосконаленню управління всією системою. При аналізі розвитку агросервісного підприємства слід враховувати фактично досягнутий рівень виробничого обслуговування, наявність і ефективність використання виробничого потенціалу, забезпеченість основними видами матеріально – технічних ресурсів, трудовими ресурсами,

узгодження потужностей елеваторно – складського господарства, розвиток транспорту і інших галузей виробничої інфраструктури.

Процес планування розвитку агросервісного підприємства має важливе значення для складання координації і зв'язків планів різних господарських об'єктів на різних рівнях економічної системи. Система показників планування розвитку повинна бути єдиною, мати методологічну єдність, здатність показників обліку і статистики відображати різні аспекти виробничого обслуговування сільського господарства

Матеріально-технічне забезпечення за процесом планомірного розподілу і реалізації споживачам відповідно до встановлених термінів, кількості і асортименту продукції виробничо – технічного призначення, яка використовується для виготовлення матеріальних благ і надання послуг. Основними задачами планування матеріально – технічного забезпечення підприємства і організації агропромислового комплексу є:

- забезпечення засобами виробництва і предметами праці згідно з запланованим об'ємом і структурі виробництва;
- раціональне розміщення складських приміщень і постачальницько – збутових організацій;
- вдосконалення економічно – доцільних зв'язків між агросервісними формуваннями та сільськогосподарськими структурами;
- надання додаткових послуг споживачам по збірці, комплектації, установці тощо;
- вдосконалення механізму планування, освіти, використання ресурсного потенціалу тощо.

Рішення вказаних задач забезпечується збалансованістю планів матеріально – технічного забезпечення шляхом складання балансів засобів виробництва, зміцнення їх нормативної бази, розвитку зв'язків між постачальниками і споживачами послуг і товарів, також розширення практики

гарантованого комплексного обслуговування.

Планування є невід'ємною частиною будь-якого підприємства незалежно від того, велике воно чи мале, а також від виду діяльності.

Основними елементами планування агросервісної структури є прогнозування, постановка мети діяльності, коректування плану, складання бюджету фірми, конкретизація плану.

Прогнозування включає в себе вивчення перспектив розвитку окремих галузей, а у великих фірм і регіонів. Прогнозування є основою формування загальних цілей розвитку компаній в цілому, а також їх окремих підрозділів. Прогнозування поєднує в собі і виробничу і маркетингову сфери. Тому воно є ринковою стратегією фірми.

Для здійснення прогнозування розвитку фірми повинна бути добре опрацьована і апробована інформаційна база, яка б об'єктивно відображала причинно-наслідкові взаємозв'язки в системі "виробничі ресурси – кінцевий результат", а також науковий інструментарій прогнозування. Прогнозування повинно здійснюватись кваліфікованими працівниками з достатнім досвідом роботи в цій сфері, бо добре опрацьовані прогнози розвитку фірми набувають в умовах ринкової економіки форми товару і є предметом купівлі-продажу.

Постановка завдань передбачає формування загальних проблем і задач фірми. Вона здійснюється на основі результатів прогнозування і включає в себе узгодження строків виконання завдань та їх ресурсне забезпечення. Коректування плану здійснюється на стадії програмування. На цьому етапі виконується узгодження між окремими стадіями програми та визначаються строки постачання виробничих ресурсів, виробництва та збуту продукції.

Складання бюджетів фірми передбачає кількісний вираз усіх показників в цифровому вигляді. До нього включається баланс доходів і витрат як в натуральному так і в грошовому вигляді, кошториси, витрачання матеріалів тощо. До основних видів бюджетів відносяться кошториси доходів і витрат, витрачання матеріалів тощо. Бюджети дозволяють визначати конкретні функції кожного підрозділу фірми та виконавців окремих виробничих операцій.

Конкретизація плану є завершальним етапом планування в фірмі. Вона передбачає відпрацювання конкретних кроків в виконанні прийнятих рішень низовими ланками фірми. З цього по суті розпочинається реалізація плану.

Система планування в агросервісній фірмі передбачає складання різних видів планів - довгострокових, середньострокових та короткострокових. Довгострокові плани складаються переважно на 3-5 років. Вони визначають загальну стратегію фірми на перспективу. Довгострокове планування передбачає вивчення його передумов. Воно включає в себе оцінку поточних підсумків, пошук вузьких місць та обґрунтування шляхів розв'язання проблеми, яка виникла. В ринкових умовах вивчення передумов вимагає прогнозування зовнішнього середовища та майбутніх конкурентів. Передумови включають в себе розробку філософії компанії.

Після вивчення передумов (зовнішнього середовища) ставиться проблема, яку повинна розв'язати фірма. Це, перш за усе, вияснення пробної стратегії компанії, розробка шляхів та методів її розв'язання, прогнозування можливих неузгодженостей в досягненні поставленої мети.

Довгострокова стратегія розробляється для обслуговуючої фірми на основі детального аналізу ринку послуг, які збирається надавати фірма. Вона включає в себе уточнення старої (попередньої) стратегії системі “послуга – ринок”, розширення виробництва та зниження витрат, пов'язаних з наданням послуг аграрному товаровиробнику, розширення номенклатури послуг, розробка довгострокових цілей та проектів, узагальнення і уточнення довгострокової стратегічної політики фірми.

Розробки довгострокової стратегії і політики фірми є основою для поточного планування і прогнозування, формулювання конкретних цілей і директив. Вони втілюються в життя шляхом складання відповідних проектів, планів, дослідницької та пошукової роботи, складанні планів і розробки стратегії структурним підрозділам фірми, розробки плану по маркетингу та фінансового плану.

Нижчою, але надзвичайно відповідальною ланкою планування в агросервісних структурах є контроль за виконанням прийнятої стратегії. Вона передбачає оцінку виконання позицій, перспективного плану та виконання короткострокових планів.

Планування і прогнозування в обслуговуючих підприємствах в умовах ринкової економіки повинно відповідати таким основним принципам - науковій обґрунтованості планів і прогнозів, безперервності планування і прогнозування як процесу, єдності складених стратегічних і оперативних планів з зовнішнім ринковим середовищем, зустрічності планів і прогнозів (“знизу-вверх” і “зверху-вниз”), можливості використання в планово-прогнозній роботі сучасних досягнень комп'ютерної техніки і економіко-математичних методів.